

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 53. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153320557088/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Træsnittet til 4. Bud (S. 75) henviser til 1. Mos. 9. a. Man ser Noah liggende beruset i sin Vingaard. Kain ser sin Faders Blusel og fortæller det til sine Brødre, der forfærdede vender sig bort.

Træsnittet til 5. Bud (S. 76) henviser til 1. Mos. 4. s: Kain rejste sig mod sin Broder Abel og slog ham ihjel. Tilvenstre ses Kains Offer af Jordens Frugt. Til højre Abels Offer med Hjordens Førstefødte. Gengivelsen hos Palladius heraf er meget udvisket.

3. Troesartikkel nf. S. 81.

Træsnittet til 6. Bud (nf. S. 76 og foran S. 50) henviser til 2. Sam. 11. Paa Kongeborgens Tag staar Kong David med Harpen, nedenfor Muren sidder den skønne Batseba og skæver op til

3. Troesartikkel i Wittenb.udg. 1536.

David, mens en Terne toer hendes Fødder. De tidligere Lærebøger har her verdslige Scener. Saaledes findes endnu i Baselerudgaven 1520 af Luthers Skrift om de ti Bud et Træsnit af et elskende Par paa en Seng.

Træsnittet til 7. Bud (S. 77) skal illustrere 7. Kap. af Josvas Bog. Man ser Akan, der skjuler den dejlige babyloniske Kappe og de andre Tyvekoster i sit Telt. Udenfor: Israels Børn, hvem Herren havde befalet at tilintetgøre Akan med alt, hvad hans var.

Træsnittet til 8. Bud

(S. 76) henviser til 13. Kap. i Daniels Bog. Til højre ses Dommeren, der fremfører Joakims Hustru, den skønne og dydige Susanna; til venstre staar Babylons to Ældste, der aflægger falskt Vidnesbyrd om hendes Skyld. Allerede i Heidelberg-Haandskriftet er Fortællingen om Susanna brugt til at illustrere 8. Bud. Her knæler Susanna med Glorie om Hovedet, mens de to Ældste lægger deres Haand paa hende, og en Djævel tilhvisker dem: „Ir seit mechtig und der iore alt, Abir falsch gezeug man gleubit euch bald“¹.

9. og 10. Bud. Disse to Bud, som jo oprindeligt og naturligt var eet Bud, blandes ofte i ældre Tid, og Forvexling af Billederne finder derfor let Sted. Det Træsnit, der hos Palladius er sat ved 10. Bud, findes hos Luther som Regel ved 9. Bud, mens Træsnittet til 9. Bud hos Luther, er anbragt ved 10. Bud hos Palladius; men det gamle Heidelberghaandskrift har ligesom Palladius Træsnittet med Jacob og Lammene ved 10. Bud, saa det er muligt, at den Udgave, hvorefter Palladius har taget Træsnittene, har haft dem i denne Orden; dog kan naturligvis Rækkefølgen skyldes en Sætterfejl som ved 3. Bud.

Træsnittet til 9. Bud (S. 78) henviser til 1. Mos. 39. Til venstre: Josef „der var smuk af Skabning og Aasyn“, ved Siden af ham Potifars Hustru, der griber fat i hans Kjortel og siger „Lig hos mig“. Til højre: en Dobbeltseng med Himmel. I Heidelberghaandskriftet fremstilles her en verdslig Scene: En ung Kvinde sidder paa Skødet af sin gamle Mand; henimod hende kommer en skøn Elsker, og en Djævel hvisker hende i Øret: „Dein man ist alt und kalt. Nym disen, der ist bas gestalt“.

Træsnittet til 10. Bud (S. 78) henviser til 1. Mos. 30. ³² Jacob lægger afbarkede Kæppe i Vandrugene, hvor Hjorderne kommer for at drikke; — og de plettede parres med de uplettede. I Heidelberghaandskriftet ses paa den ene Side Jacob med de plettede og de uplettede Lam ved Vandtruget, paa den anden Side Laban i væbnet Følge med Djævelen i Midten“².

Som det ses er alle Træsnittene Illustrationer til det gamle Testamente; de er i Modsætning til i Middelalderen alle bibelske. Saaledes gav de Lejlighed til at fremdrage opmuntrende og afskrækkende Exempler fra Skriften, hvad Luther anbefaler i Fortalen: „Oc her maa du indføre aff

¹ Se Geffchen anf. Skr. S. 95.

² Geffchen anf. Skr. S. 102—103.